SMOB
Sverige mot organiserad brottslighet

2024 - 2025

Sverige mot organiserad brottslighet

Förord

Organiserad brottslighet och kriminell ekonomi utgör i dag bland de mest komplexa samhällsutmaningarna i Sverige. Problemen är inte avgränsade till enskilda brottstyper eller sektorer, utan påverkar offentliga finanser, arbetsmarknadens funktionssätt, konkurrensvillkor och tilliten till samhällets institutioner. Utvecklingen ställer ökade krav på samhällets förmåga att arbeta kunskapsbaserat, samordnat, långsiktigt och med ökad samhandling mellan berörda aktörer.

Sverige mot organiserad brottslighet (SMOB) etablerades för att möta dessa behov. Partnerskapet SMOB samlar myndigheter, akademi och samhällsaktörer i ett gemensamt arbete med fokus på forskning, kompetensutveckling och samverkan mot organiserad brottslighet och kriminell ekonomi. Utgångspunkten är att varaktiga effekter kräver mer än operativa insatser – de förutsätter gemensamma begrepp, delad kunskap och samverkansstrukturer som möjliggör samhandling och lärande över organisatoriska och professionella gränser.

Den verksamhetsperiod som detta dokument avser har i stor utsträckning präglats av uppbyggnad, konsolidering och skapande av förutsättningar för institutionalisering. Parallellt med att nödvändiga administrativa och organisatoriska förutsättningar etablerats har SMOB påbörjat ett omfattande innehållsligt arbete. Utbildningsinsatser har utvecklats och genomförts för yrkesverksamma inom flera sektorer. Forsknings- och analysarbeten har initierats och arenor för erfarenhetsutbyte har skapats. Arbetet har genomgående haft fokus på praktisk relevans, metodologisk kvalitet och stärkt samhandling.

SMOB:s utgångspunkt är att stärka pågående processer och, när det behövs, initiera nya genom kunskapsuppbyggnad, samordning och gemensam utveckling. Genom att integrera forskning med praktiska erfarenheter samt samla aktörer med olika mandat och perspektiv skapas förutsättningar för mer träffsäkra och hållbara insatser mot organiserad brottslighet. Mot denna bakgrund övergår SMOB under 2026 till en centrumbildning, Centrum för Sverige mot organiserad brottslighet (C-SMOB). I denna roll fungerar verksamheten även som stödfunktion för OB-satsningen.

Detta informationsdokument ger en överskådlig redovisning av det arbete som bedrivits under perioden 2024–2025, de resultat som uppnåtts och de utvecklingsområden som identifierats. Det speglar ett arbete i pågående uppbyggnad, där fokus successivt förskjuts från etablering till fördjupning och långsiktig förvaltning.

AMIR ROSTAMI
Projektledare för SMOB och professor i kriminologi

Innehåll

Om SMOB 4

Forskning och analys 6

SMOB i siffror 10

Samverkan 12

Utbildning och
kompetensutveckling 17

Om SMOB

SMOB är ett långsiktigt samverkansinitiativ som samlar myndigheter, akademi, arbetsmarknadens parter och näringslivsorganisationer i ett gemensamt arbete mot organiserad brottslighet och kriminell ekonomi. Initiativet bedrivs i form av ett partnerskap mellan Södertörns högskola, Arbetsförmedlingen, Ekobrottsmyndigheten, Försäkringskassan, Kronofogdemyndigheten, Migrationsverket, Polismyndigheten, Skatteverket, Tullverket, Stockholms Handelskammare, Svenskt Näringsliv, LO och TCO. Samverkan inom SMOB begränsas dock inte till dessa aktörer. SMOB samarbetar även med andra nationella och internationella organisationer, myndigheter, universitet och andra offentliga aktörer i syfte att stärka kunskapsutbyte och metodutveckling.

Bakgrunden till SMOB är identifierade sårbarheter i samhällets arbete mot organiserad brottslighet, särskilt avseende analytisk förmåga och hantering av stora datamängder. Avsaknaden av en samlad helhetsbild har bidragit till ett begränsat fokus på vissa brottsformer, samtidigt som andra samhällsskadliga brott och den kriminella ekonomins strukturer fått otillräcklig uppmärksamhet. Därtill har bristande tvärsektoriell samverkan samt avsaknad av myndighetsgemensam kompetensutveckling och långsiktig kompetensförsörjning försvårat ett sammanhållet och kunskapsbaserat arbete. SMOB har etablerats för att möta dessa utmaningar genom stärkt analytisk kapacitet, gemensam kunskapsutveckling och strukturerad tvärsektoriell samverkan.

SMOB:s verksamhet är organiserad i ett antal övergripande verksamhetsområden som tillsammans syftar till att stärka samhällets samlade förmåga att förebygga och motverka organiserad brottslighet. Dessa omfattar utbildning, forskning, innovation samt strukturerad tvärsektoriell samverkan. Arbetet utgår från behovet av att integrera vetenskaplig kunskap med praktiska erfarenheter och att utveckla gemensamma plattformar för kunskapsutveckling, metodutveckling och lärande mellan olika aktörer.

Sedan starten har tretton aktörer ingått i partnerskapet. Under den gångna verksamhetsperioden har beslut fattats om att successivt inkludera ytterligare aktörer, i syfte att bredda kompetensbasen och stärka samverkan inom verksamhetsområden där organiserad brottslighet och kriminell ekonomi har särskilt stor samhällspåverkan.

SMOB lanserades i riksdagen i september 2024 i samarbete med Socialdemokraternas och Moderaternas riksdagsgrupper, med Stockholms Handelskammare och LO i rollen som samtalsledare. SMOB finansieras genom medel från Europeiska socialfonden (ESF) i kombination med medfinansiering i tid från deltagande myndigheter och organisationer. Under året lanserades även SMOB:s webbplats, www.csmob.se, som samlar information om verksamhetens inriktning, pågående aktiviteter och de aktörer som är verksamma inom SMOB.

SMOB:s styrgrupp

Inför projektets uppstart inrättades en styrgrupp för SMOB med ansvar för projektets övergripande strategiska ledning, inriktning och uppföljning. Styrgruppen består av representanter från samtliga deltagande organisationer, som säkerställer bred förankring och att olika verksamhets- och sektorsperspektiv beaktas i projektets beslut. Under projekttiden har styrgruppen sammanträtt vid 15 tillfällen. Styrgruppens arbete har omfattat strategiska vägval, prioriteringar av inriktningar samt uppföljning av projektets genomförande och måluppfyllelse. Arbetet har bedrivits i nära samspel med projektledning och kansli. Ordförandeskapet i styrgruppen innehas av Polismyndigheten.

SMOB kansli

Den operativa ledningen av SMOB bedrivs genom ett kansli med ansvar för samordning

”Styrgruppens arbete har omfattat strategiska vägval, prioriteringar av inriktningar samt uppföljning av projektets genomförande och måluppfyllelse.”

och genomförande av den dagliga verksamheten. Kansliet arbetar i nära samverkan med styrgruppen och deltagande aktörer och är organisatoriskt placerat vid Institutionen för polisiärt arbete (IPA) vid Södertörns högskola. Den övergripande projektledningen och styrningen syftar till att säkerställa att SMOB:s olika verksamhetsdelar arbetar mot gemensamma mål. Ledningen skapar förutsättningar för detta genom tydlig struktur, digitala arbetsytor, effektiv resursanvändning samt kontinuerlig uppföljning och kontroll av att verksamheten bedrivs i enlighet med finansiärens ramar och villkor.

Transparens och uppföljning

SMOB arbetar utifrån en strukturerad och aktiv uppföljningsplan som omfattar fastställande av indikatorer, systematisk datainsamling och regelbunden uppföljning av verksamheten. Uppföljningen avser bland annat genomförande och resultat av kompetensutvecklingsinsatser för yrkesverksamma som deltar i SMOB:s utbildningar. Uppföljningsarbetet syftar till att säkerställa att insatser och aktiviteter genomförs i enlighet med fattade beslut och utgör ett centralt underlag för styrgruppens ställningstaganden. Arbetet används även för löpande verksamhetsutveckling samt för rapportering till finansiärer och uppdragsgivare. Som en del av detta redovisar SMOB var tredje månad en kvartalsrapport till Europeiska socialfonden (ESF), baserad på godkända indikatorer och fastställda rapporteringskrav. Genom detta stödjs kontinuerligt lärande inom projektet och förutsättningar skapas för att insatser kan justeras och vidareutvecklas över tid.

Som representant för Svenskt Näringsliv i styrgruppen för SMOB ser jag arbetet med att motverka organiserad brottslighet som mycket angeläget. Det viktigaste är att vi hela tiden håller fast vid helhetsperspektivet – att organiserad brottslighet inte bara är ett problem för rättsväsendet utan för hela samhället. Vi måste se till att näringslivets erfarenheter och perspektiv finns med i arbetet, eftersom företagen både drabbas hårt och är en central del i den organiserade brottslighetens strategier. Att stärka både den privata och offentliga sektorns motståndskraft, utveckla samarbeten och arbeta långsiktigt med att minska den kriminella ekonomin är avgörande för hela samhällets säkerhet.

Lena Linusdotter Nitz,
expert brott och trygghetspolicy
Svenskt Näringsliv

Forskning och analys

Användning av forskning och analys skapar nya möjligheter i arbetet mot brottslighet. Forsknings- och analyslabbets huvudsakliga roll inom SMOB är att utveckla och tillhandahålla fördjupade analytiska produkter med fokus på organiserad brottslighet och kriminell ekonomi i Sverige. Analyserna syftar till att stärka kunskapsunderlaget och fördjupa förståelsen för brottslighetens strukturer, omfattning och utveckling.

Forsknings- och analyslabbet arbetar med att bearbeta och analysera stora datamängder samt att sammanställa och tillgängliggöra forskning och analys i former som skapar konkret verksamhetsnytta. Genom detta arbete stödjer labbet deltagande organisationer i utvecklingen av analytisk förmåga.

Databaser

En grundpelare i forsknings- och analyslabbet är uppbyggnaden av databaser som utgör en central del av den tekniska infrastrukturen. Sedan projektets start har labbet bedrivit ett systematiskt arbete med att etablera en registerbaserad databas, där de centrala registren nu är på plats. Parallellt har databaser med översikter över den kriminella ekonomins omfattning samt över interventioner mot organiserad brottslighet etablerats. Dessa visualiseras genom en evidenskarta och en tematisk karta som beskriver den kriminella ekonomins olika delar och deras omfattning. Den förstnämnda är etablerad, medan den sistnämnda planeras att lanseras under första kvartalet 2026.

Evidenskartan

Under 2025 lanserades evidenskartan som belyser forskningsläget kring insatser och metoder med relevans för organiserad brottslighet och kriminella nätverk. Evidenskartan visualiserar förekomsten av vetenskapliga effektstudier inom området och ger en samlad översikt över vilka insatser som har utvärderats. Genom att tydliggöra var evidens finns efter ytterligare studier, vilket ska ligga till grund för en uppdaterad evidenskarta och förhoppningsvis även uppdaterade analyser i form av en systematisk översikt.

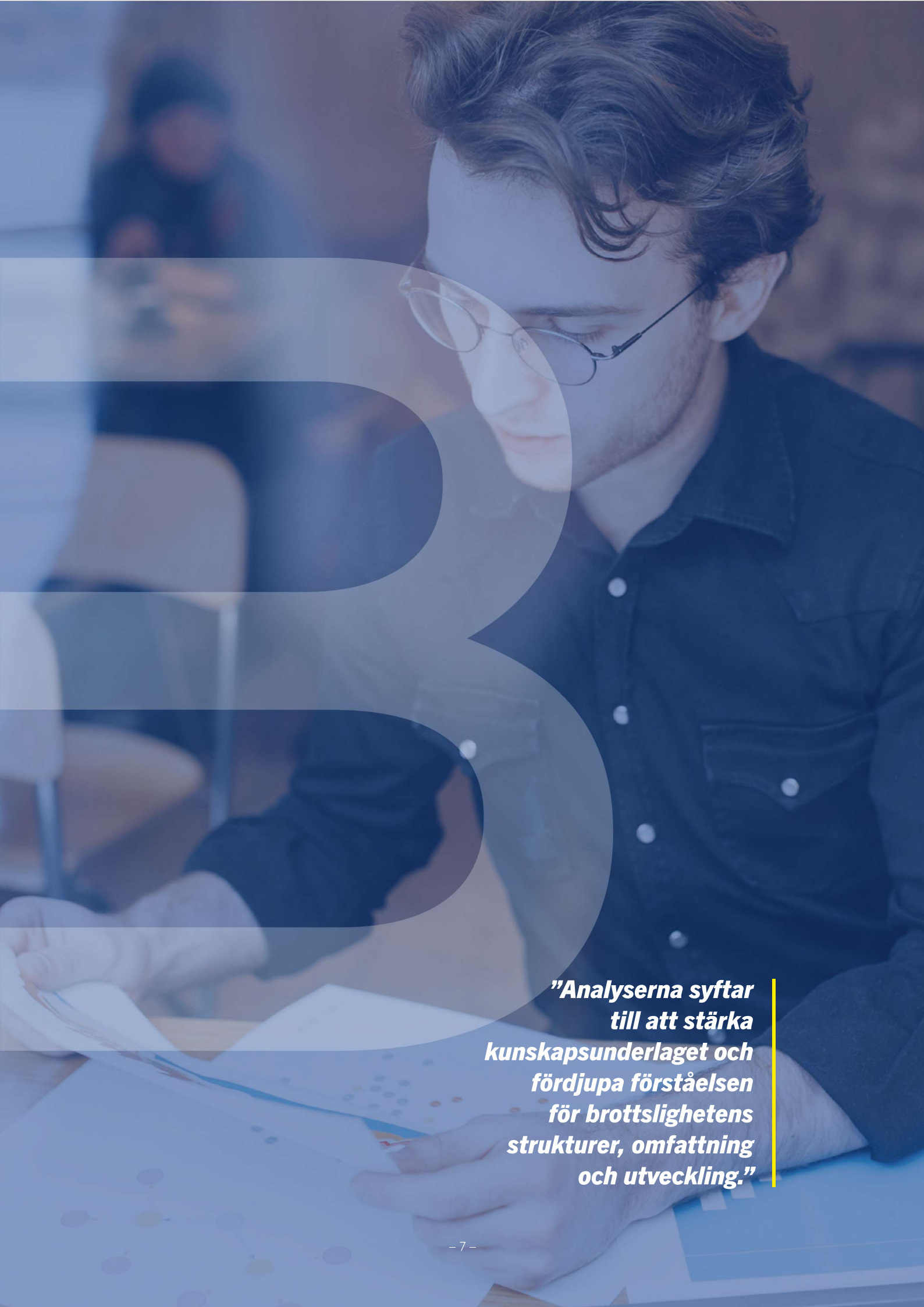
Under 2026 planeras denna uppdaterade översikt att publiceras internationellt, som ytterligare ett bidrag från SMOB till sammanställning och spridning av välgjord forskning.

Med en bakgrund som informationsspecialist och lång erfarenhet av forskningssammanställningar bidrar jag till att SMOB:s kunskapsprodukter baseras på rätt forskningsunderlag. Det är avgörande att analyserna vilar på solida underlag som speglar relevant forskning i så hög grad som möjligt, inte enbart den som redan är känd av inblandade aktörer. På sikt vill vi stödja våra samverkanspartners och målgrupper genom att fungera som en länk till nationell och internationell forskning om organiserad och ekonomisk brottslighet och därigenom bidra till en höjd kunskapsnivå nationellt.

Under året har en evidenskarta tagits fram som visar förekomsten av välgjorda studier som utvärderat preventionsinsatser inom området kriminella nätverk och organiserad brottslighet, inklusive närliggande brottsområden som dödligt skjutvapenvåld, bedrägerier och narkotikasmuggling. För närvarande pågår arbete med att granska resultatet av en ny sökning

Ann Kristine Jonsson, informationsspecialist SMOB

”Analyserna syftar till att stärka kunskapsunderlaget och fördjupa förståelsen för brottslighetens strukturer, omfattning och utveckling.”

respektive saknas möjliggör kartan en snabb orientering i forskningsläget. Den presenterar interventioner och program utifrån bland annat ansvariga aktörer, preventionsnivå, geografisk kontext och studerade utfall. Evidenskartan bygger på en systematisk översikt som genomförts på uppdrag av Vetenskapsrådet inom ramen för ett regeringsuppdrag. Översikten omfattar över 20 000 granskade vetenskapliga artiklar, varav 82 inkluderade i evidenskartan. Samtliga inkluderade studier har kritiskt granskats i enlighet med internationellt etablerad metodik för systematiska översikter. Evidenskartan kommer att uppdateras och vidareutvecklas kontinuerligt, inklusive införande av AI-baserad sökhjälp för att underlätta användning och navigering. Syftet är att den ska fungera som ett strategiskt verktyg för forskare, praktiker och beslutsfattare genom att ge en samlad bild av befintlig evidens samt tydliggöra behov av framtida forskning.

Samhällsgemensam lägesbild (SGL)

Som ett led i arbetet med att stärka den gemensamma kunskapsbasen ansvarar SMOB för utvecklingen av en samhällsgemensam lägesbild (SGL). Den samhällsgemensamma lägesbilden kompletterar och ersätter i vissa delar den myndighetsgemensamma lägesbilden om organiserad brottslighet (MGL) och syftar till att tillhandahålla en gemensam, vetenskapligt förankrad och analytiskt fördjupad lägesbild av organiserad brottslighet. SGL planeras att publiceras under våren 2026. Den ska tillhandahålla ett vetenskapligt förankrat analysunderlag som är relevant och användbart för strategiska ställningstaganden bland annat inom OB-satsningen och ska i högre grad beakta den organiserade brottslighetens bredare samhälleliga påverkan.

Rättsutredningar

Som en del av SMOB:s arbete med kunskapsuppbyggnad och policyrelevant forskning har under 2025 flera forskningsrapporter initierats inom områden av särskilt intresse för arbetet mot organiserad brottslighet. Arbetet bidrar till att stärka beslutsunderlag och belysa möjliga rättsliga och regulatoriska verktyg. De framtagna analyserna utgör även ett underlag för SMOB:s utbildningsinsatser och används för att vidareutveckla innehåll, metoder och kompetensutveckling för yrkesverksamma.

Bland rapporterna återfinns analyser av den amerikanska RICO-lagstiftningen (Racketeer Influenced and Corrupt Organizations Act) samt en rättsutredning av ett utvidgat näringsförbud som brottsförebyggande åtgärd.

Regeringsuppdrag om arbetslivskriminalitet

Inom ramen för SMOB:s uppdrag att stärka kunskapsbasen om arbetslivskriminalitet genomförs ett regeringsuppdrag med inriktning på att utveckla en metod för att följa arbetslivskriminalitetens utveckling i samhället. Uppdraget omfattar bland annat framtagande och vidareutveckling av indikatorer, analys av datakällor samt förslag till hur metoden kan förvaltas och användas över tid. En referensgrupp har etablerats för arbetet med uppdraget. Referensgruppen består av företrädare för de myndigheter som har regeringens uppdrag att samverka mot arbetslivskriminalitet samt representanter för arbetsmarknadens parter och ett urval av kommuner och regioner. En delredovisning av uppdraget lämnades till Arbetsmarknadsdepartementet i juni 2025, och slutredovisningen ska lämnas i juni 2026.

Jag är projektforskare och har under året bland annat arbetat med utbildning inom området företag och organisationer som brottsverktyg. Mitt arbete omfattar ansvar för både innehåll och föreläsarroll, och exempel på ämnen har varit penningtvätt, brottsliga konkurser, lagerbolag, bulvaner och skalbolag. Under våren har jag haft uppdrag inom omfattande kompetensutveckling och utbildningsinsatser tillsammans med bland andra Anna Elmqvist inom SMOB.

Jag är även rapportförfattare till en pågående rapport om utvidgat näringsförbud, med planerad slutleverans vid halvårsskiftet 2026.

SMOB är ett unikt integrerat projekt med företrädare för offentlig sektor, privata aktörer, civilsamhället och andra samhällsaktörer. Jag ser fram emot att vara med och utveckla nya analysmodeller, fördjupade utbildningsinsatser, en plattform för samling av idéer för att motverka och förebygga ekonomisk kriminalitet samt en breddning av deltagande myndigheter och organisationer i SMOB.

Börje Leidhammar,
senior professor och jur. dr

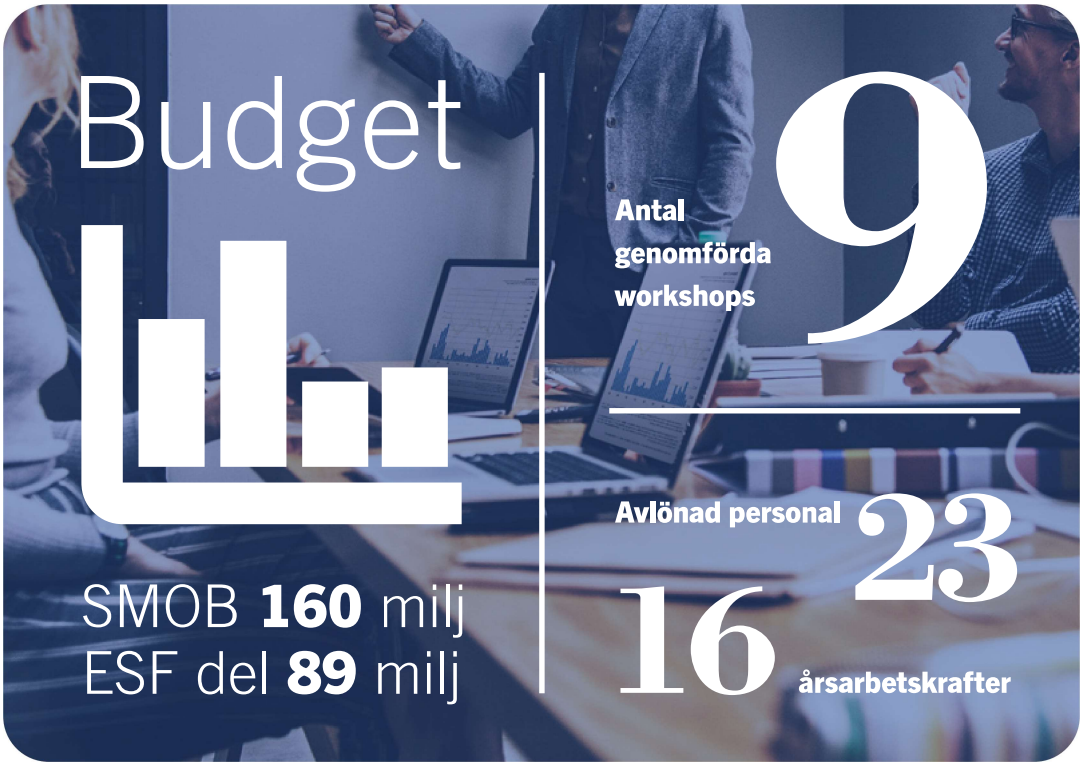
SMOB i siffror

En översiktlig bild av verksamhetens omfattning och genomförda aktiviteter under perioden 2024–2025, som präglats av en uppbyggnadsfas och en snabb utveckling med ett växande antal kompetens- och samverkansaktiviteter.

721

721 st **anmälda** till grundkurserna
(varav 564 individuella deltagare)

Projekttid juni 2024-maj 2027

Antal deltagare på uppdragsutbildningar som ger högskolepoäng: **25**

Helhetsintryck
utbildningar

Grunder i kriminell ekonomi
4,02 av **5**

Företag och organisationer som brottsverktyg
4,12 av **5**

Kriminologi A (30hp)
4,7 av **5**

Organiserad brottslighet och kriminell ekonomi (7,5 hp)
4,8 av **5**

15 styrgruppsmöten

13
partnerorganisationer

4 remissvar

Samverkan

Samverkan utgör en central del av SMOB:s arbetssätt. Inom ramen för partnerskapet samlas myndigheter, näringsliv, arbetsmarknadens parter och akademi i gemensamma aktiviteter och strukturer som syftar till att stärka kunskapsutbyte, samordning och samhandling. Denna bredd av aktörer skiljer SMOB från många andra samverkansformer och möjliggör ett helhetsperspektiv på organiserad brottslighet och kriminell ekonomi.

”Samhällsrådet fungerar som ett strategiskt forum med ledande beslutsfattare från relevanta samhällsaktörer.”

Samverkan sker på individ- och organisationsnivå och tar sin utgångspunkt i identifierade behov. Genom sina aktiviteter bidrar SMOB till att utveckla former för gemensamt lärande och erfarenhetsutbyte mellan aktörer med olika uppdrag, mandat och perspektiv. Arbetssättet skapar förutsättningar för samhandling i frågor som inte kan hanteras inom enskilda organisationer och möjliggör utveckling av gemensamma arbetssätt, metoder och analyser. Därigenom stärks förståelsen för komplexa problem och den samlade kompetensen hos deltagande aktörer.

Samhällsrådet

Ett av SMOB:s viktiga uppdrag är att etablera ett nationellt tvärsektoriellt samhällsråd mot organiserad brottslighet. Samhällsrådet fungerar som ett strategiskt forum med ledande beslutsfattare från relevanta samhällsaktörer och syftar till att komplettera befintliga samverkansstrukturer samt överbrygga klyftor mellan olika sektorer och organisationer.

Arbetet med att bygga upp Samhällsrådet pågår. En arbetsgrupp, bestående av representanter från LO, Svenskt Näringsliv, Försäkringskassan, Ekobrottsmyndigheten och Polismyndigheten, har i samråd med SMOB:s styrgrupp arbetat med att ta fram koncept, syfte, tidsplan och arbetsprocess för Samhällsrådet. Arbetet utgår från behovet av att skapa långsiktiga tvärsektoriella strukturer som stärker samhällets förmåga att bekämpa organiserad brottslighet. Samhällsrådets första möte planeras till januari 2026 och det andra mötet till maj 2026.

Myndighetssamverkan mot organiserad brottslighet – OB-satsningen

Ett övergripande mål för SMOB är att bidra till en långsiktigt hållbar och institutionaliserad kunskaps- och utvecklingsstruktur inom arbetet mot organiserad brottslighet. Mot denna bakgrund beslutades under 2025 att SMOB ska utgöra en oberoende kunskaps- och utvecklingsresurs för den myndighetsgemensamma samverkan mot organiserad brottslighet (OB-satsningen). Inriktningen är att SMOB ska fungera som OB-satsningens gemensamma plattform för utbildning, forskning och strategisk analys, med målet att stärka kontinuerligt lärande, gemensam problembild och långsiktig utvecklingsförmåga. En central del i detta arbete är utvecklingen av den datadrivna samhällsgemensamma lägesbilden (SGL) som beskrivs ovan.

I uppdraget ingår även att stimulera samverkan med aktörer utanför OB-satsningen, såsom näringsliv, fackliga organisationer och akademi, i syfte att bredda perspektiv och stärka samhällets samlade förmåga att förebygga och motverka organiserad brottslighet.

SMOB – en mötesplats av vikt

Sedan projektets start har SMOB haft ett omfattande utbyte och fört dialoger med aktörer på lokal, nationell och internationell nivå. Inom

ramen för detta arbete har SMOB tagit emot ett stort antal besök samt initierat dialoger med flera samverkansparter. Dialogerna har bland annat omfattat besök av civilminister Erik Slottner, kommunledningen i Huddinge samt företrädare för andra samverkansinitiativ, såsom MUR (Motståndskraft hos utbetalande och rättsvårdande myndigheter) som är ett svenskt myndighetsnätverk, startat 2019 av Försäkringskassan, som samlar 27 olika myndigheter. SMOB har även haft utbyten med flera nationella aktörer, däribland Brottsförebyggande rådet (Brå), Bolagsverket, Arbetsmiljöverket, Pensionsmyndigheten, Livsmedelsverket, Upphandlingsmyndigheten, Vårdföretagarna, Svensk Handel och Transparency International Sverige. Vidare har SMOB genomfört internationella kunskapsutbyten med bland annat Virginia State University, Interpol Global Academy, Direzione Investigativa Antimafia (DIA), Global Initiative Against Transnational Organized Crime (GI-TOC) och polisen i Ukraina.

”Arbetslivskriminalitet är ett systemhotande samhällsproblem som utgör en viktig del av den kriminella ekonomin.”

Seminarium om arbetslivskriminalitet

Den 14 maj 2025 samlades många av Sveriges samhällsaktörer när SMOB, tillsammans med Centerpartiets riksdagsgrupp, bjöd in till ett tvärsektoriellt och tvärpolitiskt samverkansseminarium om arbetslivskriminalitet. På plats i riksdagen fanns politiker, representanter från myndigheter, akademin, näringslivsorganisationer och arbetsmarknadens parter för att diskutera åtgärder mot arbetslivskriminalitet.

Arbetslivskriminalitet är ett systemhotande samhällsproblem som utgör en viktig del av den kriminella ekonomin. Det undergräver förtroendet för institutioner, snedvrider konkurrensen och leder till att offentliga medel utnyttjas på ett otillbörligt sätt. Arbetslivskriminalitet påverkar samhällets grundläggande funktioner, inklusive förtroendet för institutioner, rättvisan på arbetsmarknaden och människors vardagliga trygghet. Problemet är komplext och omfattar bland annat organiserad brottslighet i företagsmiljöer, arbetsmiljöbrott, skattebrott och utnyttjande av arbetstagare.

Riksdagsseminariet belyste behovet av samlade och långsiktiga insatser mot arbetslivskriminalitet. Genom perspektiv från politik, forskning och utbildning samt erfarenheter från samverkan mellan centrala samhällsaktörer diskuterades hur det förebyggande arbetet kan stärkas på både kort och lång sikt

Seminarium i samband 10-årsjubileum för Institutionen för polisiärt arbete

Den 3 december arrangerade SMOB och Polismyndigheten gemensamt en konferens med fokus på betydelsen av forskning, samverkan och kunskapsutbyte i arbetet mot kriminell ekonomi. Bland talare och samtalsledare fanns företrädare för Interpol, Sekretariatet för myndighetssamverkan (SMS), Virginia State University och Direzione Investigativa Antimafia (DIA). Förmiddagen ägnades åt internationella trender och strategier, medan eftermiddagen lyfte fram nationella och lokala perspektiv. Ämnen som diskuterades vara bland annat; Combatting crimes in the context of Mafia, A “glocal” way to see our criminality, Social capital and trust, Civic education and organised crime, Local government and democratic practice, Samverkan och ökade resurser för att motverka kriminell ekonomi, Hur ska samhället anpassas till den nya brottsligheten? och många fler. Utöver de viktiga frågor som belystes under dagen erbjöd konferensen en möjlighet till såväl nätverkande som erfarenhetsutbyte medverkande deltagare sinsemellan.

SMOB – en efterfrågad instans inom kriminell ekonomi och organiserad brottslighet

SMOB har en central roll i arbetet mot kriminell ekonomi och organiserad brottslighet och tillfrågas ofta för sin expertis. SMOB har tagit emot och besvarar externa remisser inom en rad olika sakområden. Exempel på remisser som behandlats under 2025 är slutbetänkandet från Delegationen mot arbetslivskriminalitet (SOU 2025:25) och betänkandet Polisiär beredskap i

”SMOB har en central roll i arbetet mot kriminell ekonomi och organiserad brottslighet och tillfrågas ofta för sin expertis.”

fred, kris och krig (SOU 2025:57). SMOB:s arbete fokuserar på att vidareutveckla etablerade processer och, där det finns behov, initiera kompletterande insatser. Ett aktuellt exempel är att SMOB har bidragit till framdriften av forskningskonsortiet Mistra CLEAN – A Research Programme on Capture, Corruption, and Crime in Environmental Governance, som finansieras av forskningsstiftelsen MISTRA och samlar forskare från Institutet för Framtidsstudier, Göteborgs universitet, Södertörns högskola, Stockholms universitet och Chalmers tekniska högskola.

Innovationsarbete

SMOB arbetar tillsammans med deltagande organisationer med olika innovationsprojekt för att motverka den kriminella ekonomin. Ett exempel på detta är en arbetsgrupp inom SMOB som har arbetat med att identifiera indikatorer för skötsamma företag, i syfte att dessa indikatorer skulle kunna användas som en slags kravmärkning av företag.

Arbetet omfattar även utveckling och prövning av AI-baserade verktyg som kan användas för att underlätta tillgängliggörande och tillämpning av forskning i det praktiska arbetet, samt för att identifiera mönster och stödja riskbedömning kopplat till kriminell ekonomi. Dessa verktyg syftar till att stärka analytisk förmåga, beslutsstöd och samhandling mellan berörda aktörer.

Workshops som arbetssätt

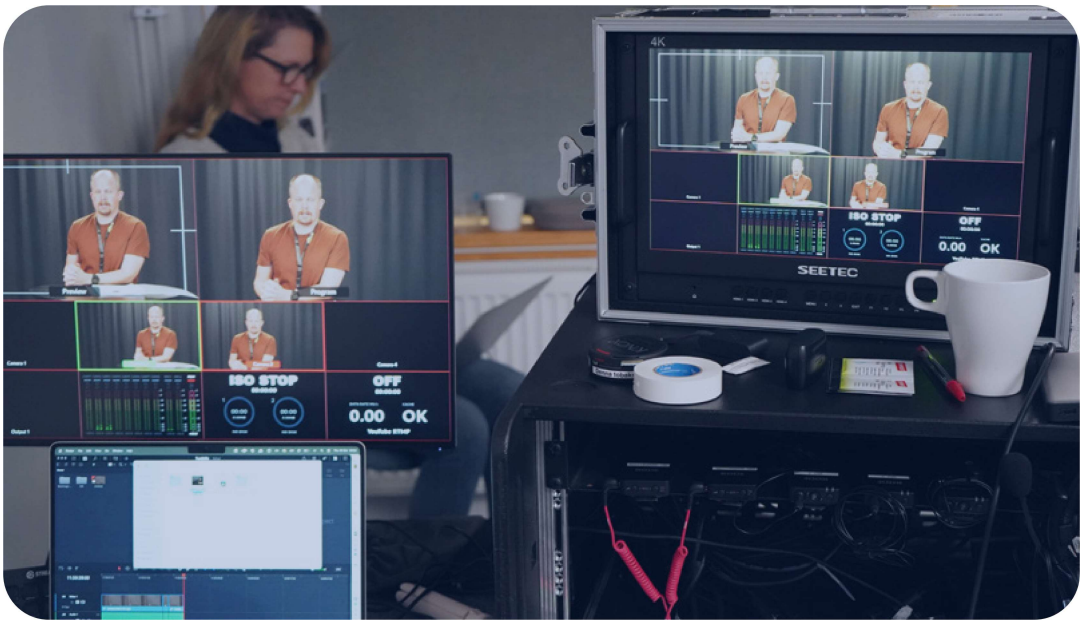
SMOB arrangerar regelbundna workshops med representanter från deltagande organisationer. Genom att involvera personer från deltagande organisationer med insyn i organisationernas behov i SMOB:s olika verksamhetsområden skapas en yta för erfarenhetsutbyte och ett gemensamt tillvägagångssätt som har sin utgångspunkt i deltagande organisationers behov. Arbetet med workshops har under projekttiden utarbetats och används främst inom utbildnings-, analys- samt innovationsverksamheten för att kartlägga behov, generera idéer och utbyta erfarenhet. Sammantaget har nio workshops genomförts under 2024–2025.

SMOB:s initiala workshops präglades av ett tydligt fokus på behovsinventering i syfte att identifiera inriktningen för det fortsatta arbetet. Därefter har workshopformatet utvecklats till att omfatta både vidareutveckling av framtagna produkter och genomförande av kompetenshöjande insatser.

Ett exempel är en workshop i crime scripting som arrangerades av forsknings- och analyslabbet. Under workshopen delade deltagande organisationer med erfarenhet av metoden med sig av sina kunskaper och arbetssätt, varefter deltagarna gemensamt genomförde en fallstudie.

Den senaste workshopen, som genomfördes i december 2025, fokuserade på SMOB:s kommande spetsutbildningar, med inriktning på att uppnå stärkt samhandling kring identifierade problemområden, exempelvis mot illegal avfallshantering.

”SMOB:s initiala workshops präglades av ett tydligt fokus på behovsinventering i syfte att identifiera inriktningen för det fortsatta arbetet.”

Utbildning och kompetensutveckling

Ett av SMOB:s grundläggande mål är att öka kompetensen hos yrkesverksamma för att förbättra förutsättningarna för att identifiera, motverka och förebygga organiserad brottslighet, och genom det stärka deras position på arbetsmarknaden. För att adressera detta arbetar SMOB med att ta fram kompetenshöjande insatser såsom utbildningar. Genom partnerskapet med Södertörns högskola skapas unika möjligheter till kopplingen mellan praktik, utbildning och forskning.

De kompetenshöjande insatserna tas fram i nära samverkan med deltagande organisationer. Genom dialog med deltagande organisationer visade en behovsinventering ett tydligt behov av grundläggande utbildningar som syftar till att förbättra kunskaper om att känna igen kriminella upplägg, förstå helheten inom kriminell ekonomi och tydliggöra olika aktörers roller. Under året som gått har grundkurser i kriminell ekonomi och företag och organisationer som brottsverktyg, samt en fördjupad ämnesspecifik kurs i informationsdelning lanserats. Ytterligare behov i form av specialistutbildningar har framkommit och arbetet med dessa har under året initierats. Dessa utbildningar kommer att erbjudas under 2026.

Under höstterminen 2025 startade även kurserna Kriminologi A (30 hp) och Organiserad brottslighet och kriminell ekonomi (7,5 hp). Kurserna erbjuds både via ordinarie antagning och som uppdragsutbildningar inom högre utbildning för yrkesverksamma i de deltagande organisationerna. Vidare har en särskild kurs i organiserad brottslighet och kriminell ekonomi utvecklats och erbjuds via INTERPOL:s Global Academy Network. Ytterligare kurser om penningtvätt och kryptovalutor har tagits fram och kommer att erbjudas under 2026.

Utbildningsadministration

Sedan lanseringen av de första kurserna i juni 2025 har intresset för SMOB:s kompetensutvecklingsinsatser varit stort. Totalt har 721 personer deltagit i grundutbildningarna, varav 479 i Kriminell ekonomi och 242 i Företag och organisationer som brottsverktyg. För att

hantera det stora antalet deltagare och säkerställa en ändamålsenlig redovisning av nedlagd utbildningstid har ett utbildningsadministrativt system upphandlats. Parallellt har ett utvecklingsarbete inletts för att ytterligare stärka den tekniska och administrativa infrastrukturen för SMOB:s utbildningar. Syftet är att effektivisera administrationen, möjliggöra flexibla kursupplägg och skapa förutsättningar för en långsiktig utveckling av kursutbudet. Detta arbete är även centralt för att på sikt kunna möta utbildningsbehov inte bara hos SMOB:s partnerorganisationer utan även i samhället i stort.

Grundkurser

Sommaren 2025 lanserades SMOB:s första grundkurser – Grunder i kriminell ekonomi samt Företag och organisationer som brottsverktyg. Kurserna vänder sig till yrkesverksamma inom myndigheter, näringslivsorganisationer och arbetsmarknadens parter inom SMOB-partnerskapet.

Grunder i kriminell ekonomi ger en bred introduktion till hur kriminell ekonomi fungerar och hur den hänger samman med organiserad brottslighet. Kursen introducerar aktuella frågor och brottstyper som rör den kriminella ekonomin i dagens Sverige.

Kursen Företag och organisationer som brottsverktyg syftar till att ge deltagaren grundläggande kunskaper om brottstyper och fenomen kopplade till företag och näringsliv med huvudsakligt fokus på svenska förhållanden. Kursen är en breddkurs på allmän nivå med syftet att förmedla aktuell kunskap och bidra till en grundläggande förståelse för kriminalitet kopplat till företagande och näringsliv.

Under hösten har jag haft i uppdrag att bidra med mina erfarenheter och kunskaper inom informationsdelning, med särskilt fokus på offentlighet och sekretess. Tillsammans med teamet har jag varit med och planerat kursen Informationsdelning genom diskussioner både inom projektet och med externa föreläsare kring relevant innehåll i föreläsningar, kurslitteratur och utformning av quizfrågor. Arbetet har också inneburit att jag själv har hållit vissa föreläsningar.

Jag ser hur avgörande effektiv och rättssäker informationsdelning är i samverkan mot organiserad brottslighet. Samtidigt är regelverket komplext, vilket gör att jag tror att det även framöver kommer att finnas ett tydligt behov av att sprida kunskap och erfarenheter inom området. Jag tror därför att informationsdelning är ett område som även SMOB kommer att arbeta vidare med på olika sätt.

Liselotte Westerlind,
jurist och rättslig expert

CSMOB

Sverige mot organiserad brottslighet

Medfinansieras av
Europeiska unionen

Södertörns högskola | Alfred Nobels allé 12 | Flemingsberg | 141 89 Huddinge | csmob.se